

فایل شماره آینده ویژه نامه چیا به مناسبت روز
درختکاری می باشد. از علاقمندان خواستاریم
 که مطالب و مقالات خود را در این زمینه به
 دفتر نشریه ارسال فرمایند.

ویژه نامه خبری - زیست محیطی چیا، سال اول، شماره ۱۱
 بهمن ۱۳۸۷

رایگان

ویژه نامه

ضرورت حفظ آثار
 تاریخی به عنوان عاملی
 در توسعه توریسم

میراث فرهنگی و توریسم محمود مبارکناهی

فرهنگ هر جامعه هویت و موجودیت آن جامعه را تشکیل می دهد. همه امور جامعه بستگی تام به فرهنگ دارد و خوشبختی و انحطاط ملت ها در گرو آن است، لذا برای شناخت مسائل، و مشکلات و اعتلای فرهنگ، نیاز جدی به پژوهش در مقوله های فرهنگ و عوامل مقوم و مولد آن احساس می شود.

تعریف میراث فرهنگی: در ارتباط با تعریف میراث فرهنگی سازمان یونسکو که در ماده ی یک کنوانسیون آن سازمان برای حمایت از میراث فرهنگی و طبیعی جهان آمده است:

الف: آثار: آثار معماری، مجسمه سازی یا نقاشی در بناها، اماکن و بناهای که جنبه ی باستانی دارد، کتیبه ها و... که دارای ارزش جهانی استثنایی هستند.

ب: مجموعه ها: مجموعه ی بناهای مجزا یا مجتمع از نظر معماری، منحصر به فرد بودن یا بستگی و موقعیت آنها در یک منظره طبیعی.

ج: محوطه ها: آثار انسان یا آثاری که توأمأ به وسیله ی انسان و طبیعت ایجاد شده است. در تعریفی دیگر میراث فرهنگی شامل اقلامی مانند آثار هنری، معماری، دستاوردهای فرهنگی و نیز اندیشه ها، هنجارها و فهم مشترک محیط زندگی را در بر می گیرد که از نسل های پیش به ارث رسیده است. این اقلام در چهار چوب یک طبقه بندی تقریبی به دارایی های ملموس (آثار هنری و معماری) و غیر ملموس (مانند هویت مشترک - هنجارهای اجتماعی و اخلاقی ریشه دار در فرهنگ مشترک) قابل طبقه بندی است همچنین در تعریفی دیگر «میراث فرهنگی مجموعه کالا های را در بر می گیرد که با گذشت زمان و در فرآیند تاریخی شدن به منزله ی حامل سنت های فرهنگی شناخته و پذیرفته می شود. این کالا ها را نشانه ی قابل انکای هویت پذیرفته شده و وحدت آفرین و نیز رد پای گذشته که ارزش حفظ شدن دارد تلقی می کنند.

تعریف توریسم (گردشگری): در تعریفی که در سال ۱۹۶۳ از طرف سازمان ملل ارائه شده اینگونه به

معرفی توریست می پردازد: توریست یا بازدید کننده موقت کسی است، که به منظور تفریح، استراحت، گذران تعطیلات، بازدید از نقاط دیدنی، انجام امور پزشکی، درمانی و معالجه، تجارت، ورزش، زیارت، دیدار از خانواده و شرکت در کنفرانس ها به کشوری غیر از کشور خود سفر می کند، مشروط بر این که حداقل مدت اقامت او از ۲۴ ساعت کمتر و از سه ماه بیشتر نبوده، و کسب شغل و پیشه هم مد نظر نباشد.

نقش سازمانهای غیر دولتی در پاسداشت میراث فرهنگی و گردشگری: امروزه، در صورت عدم انجام اقدام جمعی، میراث فرهنگی در حد مطلوب اجتماعی آن ارائه نخواهد شد. علاوه بر دولت که اغلب مهمترین شکل اقدام جمعی است، سازمان های داوطلب در حوزه ی میراث فرهنگی، از گذشته ی دور نقش خطیری داشته اند. در واقع سازمان های غیر دولتی در سطوح محلی، ملی و بین المللی نفوذ چشمگیری در تعیین جهت گیری سیاست های میراث فرهنگی داشته اند و در این مسیر منابع شایان توجهی را بسیج کرده اند. در این راستا سازمان های غیر دولتی با بهره گیری از افکار عمومی به صورت گروه های فشار، دولت ها را وادار نمایند که در مقابل نابودی و اضمحلال میراث فرهنگی وظایف خود را به انجام برسانند. برخی از این وظایف عبارتند از:

۱: حفاظت یا مراقبت از میراث فرهنگی در برابر تخریب یا ویرانی. ۲: حفاظت یا نگهداری میراث فرهنگی در وضع موجود آن.

۳: مرمت میراث فرهنگی به شکل اولیه ی آن و... سرزمین کردستان در مقیاس عام خود، علاوه بر پتانسیل های قوی از لحاظ موارث فرهنگی و تاریخی، در زمینه ی جاذبه های بکر طبیعی نیز از شایستگی های بالقوه ای برخوردار می باشد که در صورت اهتمام و توجه، صنعت توریسم و گردشگری در سطح گسترده ای، شکوفا خواهد شد. استان کردستان به دلیل قرار گرفتن در پیش کوه رشته کوه های زاگرس و متاثر بودن از توده هوای مرطوب غربی، از لحاظ ریزشهای جوی

به نام خالق طبیعت

مرؤف وه کوو بوونه وه ریکی ئاسایش خواز هه موو کات هه ول ئهدات ژیانیکی ئاسانتر و دهسکه و تیکی باشتری هه بیئت. به ئیستا گه شتنی ژیانی مرؤفایه تی ره و تیکی پیچ و په ناو دوور و دریزی بوه. جا ئیستا شیوه ی تیبه رکردن ریکای ته کامولی مرؤفایه تی له نه ته وه جوړاوجوړه کاندا و له شوینه جوړاوجوړه کاندا فه رقی کرده. له وانه یه مرؤفایکی کوردستانی ده سده له موو بهر به شیوه یه ک ژیا بیئت به لام کابراهه کی ئیسه پانایی بان فه رانسه وی به شیوه یه کی تر به م جوړه به چیماوه کانی ئه و سه رده مه و ئاسه واره میژویه کانبشی له شوینه جوړاوجوړه کاندا هه لگری داب و نه ریتی تاییه ته.

بوونی ئاسه واره میژوویه کان له هه ر ولایتیک، میژووی ژیانی ئه و نه ته وه ئه گه یه بیئت له و شوینه دا و هه ر وه ها به لیکدانه وه ی زیاتر، ئاستی شوووری شارستانیته تی ئه و خه لکه ئه گه یه بیئت له و سه رده مه دیاری کراوه دا. که وایه پیوه ندی نیوان ئاسه واره میژوویه کان و که لتوووری نه ته وه یی حاشا هه لئه گره.

ئاساییه که بوونی هه موو ئه و شتانه ئه بیته هوی ئه وه ی که له ولاتانی دوور و نزیکه وه بو دیتن و لیکوئینه وه ی ئه و شتانه سه ردانی ولاتانی تر بگریت. ئه م سه ردان و هاتوچوانه ی که شتیاران تا راده یه ک گرینگه که ئیستا که شتیار ی وه کوو سه نه تیکی پر ده رانه دی جیهانی ده ناسریت.

به کورتی به پاراستنی ئاسه واره میژوویه کان هه م به شیک له که لتوووری نه ته وه ییمان پاراستوه، چونکه له م ریکه وه که لتوووری نه ته وه یی و که سیتی رابردوو و ئیستای خو مان به خه لکانی جیهانی ده ناسینین، هه میش ریکه خو شکه ر بووین بو ریکه شتنی سه نه تی توریسم له ولاته که ماندا که به م شیوه ئیمه ش به شدار بووین له یه کیک له که وهره ترین سه نه ته کانی جیهانیدا.

کارودانش رازی، خوارزمی، دهخدا ومطهری نسبت به مضرات و خطرت قرص ترامادول و مصرف خودسرانه آن.

یک شهروند مهابادی به عنوان قهرمان تالاب کشور انتخاب شد

۶۴۲ اثرگردستان در آثار ملی کشور به ثبت رسیده است

سازمان محیط زیست مایل به تعامل با "NGO" ها نیست

سبزپرس: در پی افزایش تعداد قوهای مهاجر در سرخرود و بروز مشکل در تامین غذای آن ها، تشکل های زیست محیطی غیر دولتی اقدام به ارسال دانه قوها کردند. به گزارش خبرگزاری سبز ایران (سبزپرس)، تلاش محیط بانان و تشکل های زیست محیطی در کنار هم، برای تامین غذا و محافظت، مرگ و میر قوها را کاهش داده است.

مدیر انجمن دیده بان کوهستان در این باره به سبزپرس گفت: از آنجا که برای حمایت از قوها طلب کمک شده بود، این انجمن نیز با توجه به وضعیت بحرانی اعلام شده تاکنون سه تن دانه به محل ارسال کرده است. عباس محمدی با اشاره به فعالیت های این انجمن غیر دولتی گفت: در سال های گذشته نیز ما در تامین غذای حیوانات کوشیده ایم. در زمستان دوازده تن علوفه، برای قوچ های منطقه لواسانات ارسال کردیم. البته متخصصان این حوزه معتقدند این کمک ها فقط باید در شرایط اضطراری صورت بگیرد تا عادات طبیعی را مختل نکند. تغذیه حیات وحش مقوله ای است که باید مورد بررسی قرار گیرد. مدیر انجمن دیده بان کوهستان افزود: این انجمن تلاش می کند تا حداقل پنج تن دیگر ذرت برای غذای قوها، به منطقه ارسال کند. او با اشاره به همکاری کانون محیط بانان و اعضای انجمن دیده بان، گفت: متأسفانه در سطوح بالای مدیریتی سازمان حفاظت محیط زیست، تمایلی به همکاری با تشکل های زیست محیطی وجود ندارد، اما محیط بانان همیشه در جهت حمایت از منابع طبیعی گام برداشته اند.

مهاباد: مدیرکل حفاظت محیط زیست آذربایجان غربی گفت: یک شهروند مهابادی اسمال توانسته است عنوان قهرمان تالاب را در سطح کشور به خود اختصاص دهد. کیومرث کلاتری، در گفت و گو با ایرنا اظهار داشت: این برای دومین سال پیاپی است که قهرمان تالاب کشور از استان آذربایجان غربی انتخاب می شود. وی یادآور شد: فرد انتخاب شده آقای هاشم خاتم پور نماینده تعاونی مردمی حفظ محیط زیست شهرستان مهاباد است که از طرف ستاد روز جهانی تالاب ها در سازمان حفاظت محیط زیست کشور به عنوان قهرمان تالاب کشور انتخاب شده است.

ترامادول و جوانان

در نماز جمعه روز ۸۷/۱۱/۱۸ بحثی پیرامون مضرات و خطرات قرص ترامادول از سوی انجمن پیشگیری از اعتیاد (ژیانه‌وه) ارائه شد.

شیرکو بهمنی، عضو هیئت مدیره انجمن مردمی ژیهانه‌وه با ابراز گلایه از فروش غیر قانونی قرص ترامادول از سوی بعضی از داروخانه ها و مغازه ها از اعتیاد شمار کثیری از جوانان و دانش آموزان دختر و پسر مدارس میروان خبر داد. در نماز جمعه تعداد زیادی بروشور تحت عنوان «ترامادول، مخدر و اعتیاد آور است. چه می کنید؟» برای آگاهی عموم مردم از مضرات و چالش های پیش روی جامعه نسبت به این قرص اعتیاد آور در میان نماز گذاران توضیح شد. لازم به ذکر است که انجمن مردمی ژیهانه‌وه یکی از فعالان عرصه فرهنگی شهرستان میروان می باشد که تا کنون خدمات شایان توجهی را در راستای پیشگیری و حتی درمان اعتیاد انجام داده است. از اهم فعالیت های این انجمن در نیمسال دوم ۸۷ می توان به این موارد اشاره کرد.

- ۱- برگزاری کلاس های آموزشی در مورد خطرات مواد مخدر برای اولیای دانش آموزان در بیش از ۲۳ مدرسه سطح شهر.
- ۲- برگزاری کلاس های آموزشی در باره مضرات مواد مخدر و آسیب های اجتماعی برای دانش آموزان دبیرستان های دخترانه و پسرانه میروان و کانی دینار.
- ۳- تشکیل کلاس های آموزش ورزش رزمی برای حدود هفتاد نفر از دانش آموز مقاطع مختلف.
- ۴- آگاه کردن تعدادی از دانش آموزان مدارس

خبرگزاری فارس: رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان کردستان گفت: تا کنون ۶۴۲ اثر تاریخی در فهرست آثار ملی کشور به ثبت رسیده است. علی فعله‌گری در گفتگو با خبرنگار فارس در سنجاق افزود: آثار به ثبت رسیده شامل ۸۹ بنا، ۱۲۴ محوطه، ۴۲۷ تپه و دو مجموعه شامل بازار سنندج و بیجار است.

وی اظهار داشت: بر اساس قوانین مجازات اسلامی هر گونه اقدام و عملیاتی که منجر به تخریب و تغییر هویت آثار ملی شود، ممنوع بوده و مرتکب مشمول مجازات های قانونی می شود. فعله‌گری خاطرنشان کرد: در طول سال گذشته ۱۶ اثر ارزشمند نیز در فهرست آثار ملی کشور به ثبت رسید. رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان کردستان ادامه داد: این آثار تاریخی و فرهنگی استان شامل یک بنا و تپه‌های تاریخی است که ثبت آن در فهرست ملی کشور گام دیگری در راستای حفظ این آثار ارزشمند در سطح استان است. فعله‌گری اضافه کرد: ثبت این آثار در راستای اجرای ماده یک قانون تشکیل سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و بند شش ماده سه قانون اساسنامه سازمان در حدود مواد مربوط به قانون درباره حفظ آثار ملی و با رعایت مقررات سال ۱۳۸۶ در فهرست آثار ملی ایران ثبت شده‌اند.

بناهای تاریخی کردستان شناسنامه دار می شوند

خبرنگار جام جم: ۴۵۵ اثر تاریخی و باستانی در استان کردستان شناسایی شده و قرار است این بناها شناسنامه دار شوند.

رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان با اعلام این خبر گفت: تاکنون ۳۰ اثر تاریخی در استان کردستان مرمت و بازسازی شده است. علی فعله‌گری افزود: برای مرمت و بازسازی آثار تاریخی در استان به اعتبار بیشتری نیاز داریم و امیدواریم در سال های آینده بازهم شاهد افزایش اعتبارات این بخش باشیم تا بتوانیم به نحو احسن و شایسته از آثار تاریخی استان محافظت کنیم.

خطر نابودی درخت پیر شالیار

درخت مقبره پیر شالیار به نام (دارونه‌رو) به علت ضعف مدیران اجرایی این مراسم آیینی در معرض نابودی قرار گرفته است. این درخت به دلیل متبرک بودن مورد تهاجم قرار گرفته و تمام پوسته آن را از بین برده اند. اگر وضع به همین منوال ادامه یابد در سالیان آتی این درخت نابود خواهد شد.

پاراستنی ناسهواره میژوییه کان، هوکاریک بو گه شه سهندنی سهنعتی توریسیم

ناسیج باخیشی

۳- ده سلاتی سیاسی بو بهرگری کردن لم ناسهوارانه هم یاسای پیویست دهر بکات و هم بودجهی تهواو دیاری بکات تا له ریگای ئیداره پیوهندی داره کانهوه چاودتری نم شوینه واره بکریت.

۴- ریخخراوه ناحو کمیسه کان (NGO) کان کاراتر و چالاکانه تر لم پیناوه دا هه لاسوو کهوت بکهن و بهرپرسیاره تی خویان به جی بهیتن.

۵- یشک هیئانی بزوتنه وه یه که به ناو «بزوتنه وهی پاراستنی ناسهواره میژوییه کان» که له شار و لادی کان و به تایبعت لهو چیگایانه ی که شوینه واری کونی تیدابن، نهدامی چالاک و کارامه ی هه یی.

۶- دانانی موزه یه ک که ههل و مهرجی پاراستنی ناسهواری هه یی و داوا له خه لک بکریت تا گهنجینه و ناساره کانیا نیشک شه بهم موزه بکهن تا گه شتیاران له نریکه وه بتوانن چاویان پی بکهوی و سهردانی بکهن.

له دنیای ئه مرپودا سهنعتی توریسیم و گه شتیاری، سهنعتی کی مؤدیرن و پیشکوه توه به تایبعت له ده یه ی نه وه به دواوه ئم سهنعت ته زور پهره ی سهندوو، بووه به سهرچاوه یه کی دائمی و مه زن بو زوریک له ولاتانی جیهان. به جوریک که ئابووری ناسان و سهنتره پیوهندی داره کانی نم ولاتانه وه ک سهنعتی کی هه میسه بی و پایدار پلانی بو دانه ریژن و کاری بو نه کهن. له ئیران دا به هو ی چهن فاکتوریک که له م وتاره دا چیگای باس کردنی نیه سهنعتی توریسیم و گه شت و گوزار زور پش نه کهوتوه و نه بتوانوه سهرنجی گه شتیاراتی جیهان بو لای خوی پراکیشیت. به لام تایبعت به کوردستان و ناوچه ی مریوان وه ک ناوچه یه کی گه شتیاری نه بی زانیاری کۆ بکریته وه و ته حقیق و لیکۆلینه وه ی زانستی نه نجام بدریت. ته نانه ت نه کریت له م چوارچیوه دا سهنتریکی لیکۆلینه وه ی ستراتیژی گه شت و گوزار یشک بهیتریت و له م پیوهنده دا پلان و پروگرام بو گه شه پیدان و فراوان کردنی سهنعتی گه شتیاری داپریتریت و ناسهواره میژوییه کان ته توانن خالی سهرنج پراکیش بن بو توژیته ده له م بواره دا. له ههل و مهرجی کی وه ک نه مرۆ که روژ به روژ بیکاری پهره نه سیئت و به روکمان نه گریت و رهوشی ئابووری به ره و روخان و داته بین نه پوات و کاسبی سهر سنووریش ناسهنگی بو دروست نه کریت. گه شه پیدان و باهخ دان به سهنعتی توریسیم نه توانی ئه لته رناتیقی کی به که لک و له جیدا بیت.

یه ک لهو کیشانه ی له پیوهندی له گهل گه شتیاردا بره وانه لاپهره ی ۵

چه شه. که بو زوری به جه ماوه ریش نه ناسراوه و گرنگی یه کی نه وتوی پی نادریت.

ئم ناسهوارانه پیویسته پروپاگهنده یان بو بکریت سهرنجی گه شتیاران بو لایان پراکیشین و بو نه وه ی به م نامانجه بگهن پیویسته ئم ئه رکانه ی خواروه به کار بهیتن.

۱- کۆ کردنه وه ی زانیاری تهواو و کۆنکریت له هه موو سواره کانداسه ببارت به شوینه میژویسی، ئیابینی، کۆلتوری، کۆمه لایه تی کان له چوارچیوه ی فیلم، وینه و کورته میژوی ناساندنی ئم ناسارانه به شیوه ی کتیب، نامیلکه، گوژار و ...

۲- پارمته ی دان و هاندانی که رتی تایبعت بو نه وه ی له م بواره دا سهرمایه ی خویان بخهنه گهر، بو نمونه له گوندیکی وه ک هه ورامان ته خت سهرمایه داریک نه توانی موزه یه کی تایبعت بینا بکات.

۳- به ریوه بردنی توژی گه شتیاری له لایهن ناوهنده ده وله تیبه کان وه ک ئیداره ی «میراث فرهنگی» یا «ایران گردی و جهان گردی» یا له لایهن که رتی تایبعت بو ناساندنی ههرچه زیاتری ناسهواره کان.

۴- پروپاگهنده ی هه مه لایهنه و به رفراوان و سهرنج پراکیش.

به داخیکی زور گرانه وه له لای تیمه کاتیک باسی ناسهوار و شوینه واری میژوی پی نه که یه ت، هندیکی که س و لایه نی فرسعت چی و ههل پهره ست، بیر له نرخی مادی ئم ناسهوارانه و تالان فروش و ویران کردنی نه که نه وه. نه مه له کاتیکدا به که ئم ناسهواره دیرنانه نه وهنده نرخی مه عه وه ی و میژوییه که یان گرانه که ناکری نرخی مادی بو به راورد بکریت. واته ههر که س ئم ده سته که وه میژوییه به ههر نرخی بفروشی، دیسان تالان فروش کراوه، چونکه به م کاره هه سته وه به فروشتی ناسنامه و شو ناسی ئیسانی و نه ته وه یی خوی و له ناری بردوو. بو پیش گرن له تالان فروشی ناسهواره کان و ویران کردنی شوینه واره کان پیویسته:

۱- جه ماوه ر و تاک تاکی کۆمه لگا له ناکامی ناله باری ئم کاره میژوییه ناگادار بکریته وه. لیره دا ئه رکی لاوانی بهرپرسیار و روشنیان و مامۆستایانی مه کته ب و ته نانه ت مامۆستایانی ئیابینی زور بهرچاو و گرنگه.

۲- ناسهوار و شوینه واری میژوییه نه وهنده پیروژ بکریت که وه ک تابوی لی بیت. وه ک چۆن برینی داری قهرستانه کان و شوینه ئیابینه کان حهرامه، قه دهغه و رسوا بکریت.

له ولاتانی گه شه سهندوو و پیش کهوتوو، به هو ی راده ی وشیاری کۆمه لایه تی و نهو ناسته فیکری و فره هنگیه ی که پی گه پشتون و به هو ی باهخ دان به ناسهواره میژوییه کانیا، به دل و گیانی له خو بردوی و روحی بهر پرسیاری، ههر جوژه ناسهوار و شوینه واره دیرینه کان یا خود قه واله و به لگه نامه و نووسراوه کۆنه کان، له موزه خانه یا ئه رشیف یا لهو چیگابه که شوینه واره که ی تیدا هه لکه وتوه، نه پاریزن و پاسه وانی نه کهن. ههر تاکیکی ئم کۆمه لگایانه له م بواره دا خوی به بهرپر نه زانی و ئه رکی ئیسانی و نه ته وه یی خوی له هه مه ر ئم ناسهوارانه یشک دیتی.

لای نهوان، له نیو چوونی ناسهواره کان وه ک تراژدییه ک وه هایه و ده قاده ق وه ک سهرینه وه ی میژوو، به و مانایه که به پی ئم ناسهوارانه مرؤف ناتوانی له دهره وه پروه ناوه وه ی میژوو و ههر وه ها ناتوانی رابردوی خوی شروقه بکات. له راستیدا پاراستنی ئم ناسهوارانه وه ک ملکی هه موی مرؤفایه تی، پاراستنی لاپهره کانی میژوی مرؤف به گشتی و میژوی نه و ناوچه یه که ناسهواری تیدابه به تایبعتی، سهره پای ئم نرخی مه عه وه یه، بهرگری کردن له ناسهوار و شوینه واره کۆنه کان و پیناسه کردنیان بو گه شتیاران نه توانی پو لیککی پر باهخی هه یی له گه شه سهندنی سهنعتی گه شت و گوژاردا. هه ول نه ده یین له م وتاره دا زیاتر یشک بخه ینه سهر ئم بابته ته. بو نه وه ی بزانی تاج راده یه ک بهرگری کردن له ناسهواره میژوییه کان، نه بیته هو ی گه شه سهندنی سهنعتی توریسیم و ههر وه ها گه شه ی ئابووری ناوچه که مان، سهره تا پیویسته پیناسه به کمان هه بی له مه ر ناسهواره میژوییه کان. به ههر جوژه شوین پی یا چیگاکان، یا خود نه سهری مادی و مه عه وه ی، که ته نه یکی زیاتر له یه ک سده یان هه یی و گوژارشت له زیان و چالاکیه کی مرؤف له ههر بهرگه به کی میژوو بکات، نه توانی ناسهواری میژوی ناوزه بکریت وه کوو: بینا، ته پو لکه میژوییه کان، کاروان سهر، قه لا و سهنگهر، قهرستان، نه شکه وت، په یکه ره، قه واله و نووسراوه و هه لکه تراوه کان له سهر تاشه به رد و پیست و دار و ناسن و یا له سهر ههر شتیکی تر، گوندی میژوی، مزگه وت و شوینه ئیابینه یه کان، سوآله ت، شت و مه کی گلی و مه فره غی و شوشه، یا ته نانه ت ریگایه کی باریک که له کاتی خویدا رووداویکی میژوییه له ویتدا رووی داییت. ههر وه ها داب و نه ریته کۆلتوری و کۆمه لایه تیبه کان، بو نه وچه ژنه ئیابینی و نه ته وه ییه کان و ده یان و سهدان له م

نقش اماکن تاریخی و فرهنگی در توسعه ی توریسم

انور روشن

به نام (زه ماوه ن و پیری) یعنی جشن عروسی که اهالی اورامان برای آن تقدس و اهمیت خاصی قابل هستند. قدمت این مراسم به بیش از هزار سال برمی گردد. پیر شالیار یکی از مردان بزرگ دین و عرفان است که به عنوان پیر و مرشد از گذشته های دور مورد احترام همگان بوده است. او دارای کتابی است با نام معرفت که دستورات و راهنمایی های حکمت آمیز و عرفانی پیر شالیار را دربر می گیرد. عشق و علاقه ی مردم پس از سالیان دراز برای برگزاری این مراسم، نشانی از محبوبیت این شخص است در بین آنان. خوشبختانه اکنون هتلی تأسیس شده است که می تواند به کمک اهالی روستای اورامان تخت بیاید و جایی مناسب برای مهمانان، زائران و بازدیدکنندگان این مراسم باشد. بدیهی است با معرفی این مراسم از طریق رسانه ها می توان علاقمندان زیادتری را به این منطقه جذب کرد.

د- قرآن تاریخی روستای نگل

در کتاب های تاریخی «حدیقه ناصریه» و «تحفه ناصریه» مطالب مشابهی بدین شرح آمده است: «در یکی از دهات این منطقه که نگل اسم دارد، مسیر قدیمی که به مسجد عبدالله عمر یا عبدالله عمران مشهور است و قرآنی در این مسجد هست خیلی بزرگ که به خط کوفی نوشته شده است.» در داخل مسجد روستای نگل قرآن خطی از دوران گذشته وجود دارد که بنا به اعتقادات و باورهای مردم یکی از چهار قرآن خطی است که در زمان خلیفه سوم (عثمان بن عفان) به رشته تحریر درآمده و به چهار اقلیم دنیا فرستاده شده است.

مشخصات قرآن نگل

قطع قرآن رحلی بزرگ، جنس جلد آن چرم و رنگ آن قهوه ای تیره است. صفحات قرآن ضخیم و به علت تشابهی که با پوست دارد، در بین مردم به پوست آهو شهرت یافته است. خط قرآن کوفی و دارای نقطه و اعراب و در قسمت سر سوره ها و شماره های آیات مطلا و مزین به نقوش گیاهی است. براساس شواهد و شیوه نگارش و اعراب گذاری آن احتمالاً این قرآن در سده های چهارم یا پنجم هجری قمری نگاشته شده است. این قرآن متأسفانه بر اثر سرفت های پیاپی آن و عدم حفاظت و نگهداری اصولی تا حدی صدماتی را متحمل شده است.

بنیاد نهاده شد و مدت سه قرن مقرر حکومت محلی بابان و اردلان بوده است و بازگو کننده ی بخشی از تاریخ و معماری دوران صفویه است. آثاری از این قلعه هنوز پابرجاست. از جمله ی این آثار: قبرستان قدیمی، آب انبار، تراس معروف به شاه نشین و بخشی از مسجد سرخ است. مسجد سرخ این قلعه در گذشته از مراکز علمی مشهور کردستان بوده است. متأسفانه در رژیم پهلوی آگاهانه و به منظور پاک کردن حافظه تاریخی مردم و زدودن هویتی اصیل برای حفظ این مکان هیچ تلاشی انجام نگرفت و بخش عمده ای از آن تخریب گشت. پس از انقلاب نیز متولیان میراث فرهنگی بدون هیچگونه شناختی از آن نسبت به ثبت آن به عنوان اثری تاریخی و مرمت آن اقدامی به عمل نیاورده اند.

ب- قبر درویش تنها یادگار افسانه ی دریاچه ی زریبار

در شمال شرقی دریاچه ی زریبار هزاران سال است مقبره ای وجود دارد که نزد اهالی مریوان به قبر درویش مشهور است و مردم معتقد هستند که این مقبره مربوط به همان درویش زاهد و مشهور است که در افسانه ی دریاچه زریبار از سوی مأموران حاکم یونانی شهر، فیلقوس، مورد ظلم و ستم قرار گرفته و برای رفع تظلم دست دعا به سوی پروردگار خود بلند کرده و از خدا کمک خواسته بود. مقبره ی درویش به عنوان زیارتگاه از قدیم مورد احترام مردم منطقه ی مریوان بوده است و مردم در گذشته و حال به زیارت آن می روند.

با توجه به محتوای افسانه ی زریبار، قبر درویش می تواند یاد آور و تداعی کننده ی بخشی از تاریخ و اعتقادات مردم مریوان باشد و به این وسیله از فراموش شدن افسانه ی مذکور و تاریخ شفاهی این منطقه جلوگیری کرد. علاوه بر این می تواند به عنوان پتانسیلی مثبت در جذب گردشگرانی که به تاریخ و فرهنگ این دیار علاقمندند مؤثر باشد.

ج- مراسم جشن پیر شالیار اورامان

در روستای اورامان تخت هر ساله به مدت سه روز که مصادف است با جشن باستانی سده با حضور هزاران نفر از اهالی روستاهای اورامان و بازدیدکنندگانی از سایر نقاط استان، کشور و جهان مراسمی برگزار می شود

کارشناسان اقتصادی فاکتورهای گوناگونی را برای رشد کشورها برشمرده اند که یکی از آن ها صنعت توریسم یا گردشگری است. به همین دلیل امروزه این صنعت و جذب گردشگر در بسیاری از کشورهای جهان مورد توجه مدیران و برنامه ریزان اقتصادی آن کشورها قرار گرفته و با استفاده از پتانسیل های موجود در کشورهایشان و با سرمایه گذاری در این بخش به چرخه ی اقتصادی کشور خود کمک کرده اند. کشورهای مانند مالزی، سنگاپور، کشورهای حاشیه ی خلیج فارس، ترکیه و بعضی از کشورهای آفریقایی و اروپایی تنها با استفاده از صنعت توریسم درآمدهای کلان ارزی را به کشورهای خود سرازیر می کنند.

در ایران نیز کمابیش به این موضوع اهمیت داده شده است. اما با توجه به انواع جاذبه ها اعم از دینی، طبیعی، فرهنگی و تاریخی میزان جذب گردشگر در ایران نسبت به سایر کشورها بسیار ناچیز است. اما در آمد مناطق کردنشین از ناحیه ی جذب گردشگر نسبت به سایر استان های کشور در حد بسیار پایین تری است و هرگز نمی توان این مناطق را با استان هایی همچون اصفهان، فارس، گیلان، مازندران و... مقایسه کرد.

در شهرستان های مریوان و سروآباد نیز جاذبه های طبیعی، دینی و تاریخی وجود دارد که می تواند به عنوان بخشی از هویت ساکنان این دیار به گردشگران معرفی شود و آن ها را با دیدنی های زیبا، تاریخ و فرهنگ مردمان این منطقه آشنا نمود. معرفی این اماکن به شیوه های متفاوت برای جذب گردشگر، ایجاد امکانات لازم و تسهیلات برای بازدید گردشگران باید جزو اولویت های کاری سازمان ها و ادارات ذیربط باشد. در ادامه ی این نوشته به اختصار فقط با بعضی از آثار تاریخی و فرهنگی این شهرستان ها آشنا خواهیم شد.

الف - «قلعه ی مریوان» پایتخت امارات

بابان و اردلان

یکی از آثار دیرین این سرزمین که در جنوب شهر مریوان قرار دارد قلعه ی معروف مریوان است که در بسیاری از کتاب های تاریخی محلی به آن اشاره شده است. این قلعه در قرن هشتم هجری

اکوتوریسم

اکوتوریسم سفری است مسئولانه به مناطق طبیعی که منجر به حفظ محیط زیست شده و باعث بهبود کیفیت زندگی مردم محلی می گردد. اکوتوریسم که توریسم بومی شناختی (ecological) نیز نامیده می شود شکلی از گردشگری است که جاذبه های اکولوژیکی و منحصر به فرد اجتماعی را مورد توجه قرار می دهد. به عبارت ساده تر، اکوتوریسم، مسافرت کردن داوطلبانه ی افراد به جاهایی است که میراث طبیعی (گیاهی و جانوری) و فرهنگی آن ها به عنوان جاذبه های اول مطرح باشند و چنین گردشگری با این سفرها راه های زیستن مطلوب در کره ی خاکی را یاد می گیرد: اکوتوریسم مسئول و متعهد، شامل برنامه هایی خواهد بود که کمترین اثرات منفی را که در توریسم معمولی دیده می شود بر محیط به جا گذارد و در عین حال فرهنگ عموم مردم محلی را بهبود بخشد. بنابراین در اکوتوریسم نه تنها عوامل مهم محیطی و فرهنگی مورد ارزیابی قرار می گیرد، بلکه برنامه های پیشبردی و کاملی برای چرخه های بازیابی از طبیعت، بهره وری از انرژی، حفاظت از منابع آبی و ایجاد فرصت های اقتصادی برای جوامع محلی، نیز به طور جدی مورد توجه قرار می گیرند. در حالت ایده آل، اکوتوریسم باید بتواند معیارهای زیر را بر آورده کند:

- ۱- محافظت از تنوع بیولوژیکی و تنوع فرهنگی از طریق محافظت اکوسیستم ها.
- ۲- بهبود برداشت پایدار از تنوع زیستی از طریق ایجاد اشتغال برای افراد محلی.
- ۳- تقسیم منابع اقتصادی حاصل از اکوتوریسم با جمعیت های بومی و مردم محلی از طریق جلب رضایت آنها در سرمایه گذاریهای اقتصادی و امور مدیریتی مربوط به اکوتوریسم.
- ۴- توریسم در جاهایی که منابع طبیعی آن دست نخورده و بکر باشد به شرط داشتن کمترین تأثیرات زیستی از اولویت های بالاتری برخوردار خواهد بود.
- ۵- به حداقل رساندن خسارات و تأثیرهای منفی گردشگری.
- ۶- توانایی و فراهم کردن امکاناتی برای کاهش میزان ضایعات تجملی و اسروزی.
- ۷- فرهنگهای محلی، کلیه ی گیاهان و جانوران، جزو جاذبه های اصلی در اکوتوریسم هستند. در سال ۱۹۹۱، جامعه بین الملل، اکوتوریسم را این گونه تعریف کرد: «اکوتوریسم سفری مسوولانه به مناطق طبیعی است که در آن محیط زیست حفظ و بر رفاه مردم بومی تأکید می شود.»

متأسفانه اکثر گردشگرانی که به میروان سفر می کنند کمترین اطلاعی از موارث فرهنگی این شهرستان ندارند. در صورت توجه و اهتمام مسولان میراث فرهنگی و گردشگری، کوه امام و قلعه ی متروکه ی آن می تواند در کنار جاذبه های طبیعی میروان همانند دریاچه ی زریبار، طبیعت زیبا و جنگل های انبوه و موقعیت تجاری آن، نقش مهمی در جذب و ماندگاری گردشگران به خصوص گردشگران فرهنگی ایفا نماید. در این راستا معرفی و تهیه ی شناسنامه برای قلعه ی میروان و نصب آن در برخی از نقاط شهر و محل قلعه، تعریض و آسفالت جاده ی منتهی به قلعه ی میروان و توقف و جلوگیری از بهره برداری معادن سنگ دامنه ی کوه امام، اقداماتی اورژانسی است که موجب می شود تا اندازه ای به معرفی میراث فرهنگی این شهرستان کمک شود.

دریژه ی بابه تی: پاراستنی ناسه وازه میژوویه کان...

لهم ناوچه یه ههمانه دریژ کردنی ماوه ی هینشتنه وهی که شتیاره له نیو شار یا له ده وروبه ری شارد، هو کاری ئه مهش ئه وهی که ناوه ند و ناسه واری جو را و جو ری سروشتی و میژووی یان که بتوانن بو گه شتیار ههم تنه وهی هه بن ههم سه رنج راکیش بیئت بو ی، ئاماده مان نه کردوه. بو نمونه کاتیک گه شتیارئ دیته شاری مه ریوان به به ک روژ و یا که متریش سه ردانی زریبار ده کات و پاشان چهن کات ژمیریک که نیو بازاردا پیوستیه کانی ئه کپی و دواتر ناوچه که به جی دئیلی. چونکه شتیکی تر که سه رنجی راکیشیت بو ئه وهی کاتی بو ته رخان بکات و ماوه یه کی زورتر لهم ناوچه گه شتیاریه بمینتیه وه ناینیت! تا لیره دا که ئیمه له ریگای پاسه وانی کردن له ناسه واره میژوویه کان وه ک قه لای مه ریوان، ته بو لکه میژوویه کان، پردی گاران، ئه شکه وتی کونه شهم شهم، مووزه، گوندی هه ورامانی ته خت و ناوچه کانی و ده یان ئاساری دیکه، گه شتیار بو زیاتر له هه فته یه کیش به ئیلینه وه و سه رقالی بکه یین و که لکی لی وه ر بکرین و قازانجی ئابووری زیاتری هه بی. کوتایی قسمه ئه وه یه که بو په ره پیدانی سه نعه تی توریسم، هیمه تیکی گشتی، ئیراده یی که نه ته وه یی و هاو کاریه کی هه مه لایه نه پیوسته که هیوادارم هه ر کام له ئیمه به پیئی توانا ئه رکی خو مان لهم بواره دا به جن بهینین.

ادامه مطلب میراث فرهنگی و توریسم... وضعیت مناسبی دارد که به دلیل همین شرایط مناسب، بخش اعظم قسمتهای غربی استان، از پوشش گیاهی مطلوبی برخوردار می باشد. شرایط آب و هوایی مناسب، تنوع ناهمواریها، مراتع و پوشش جنگلی انبوه، رودخانه ها و چشمه سارها ی زیبا، تالاب آب شیرین زریبار و ده ها جاذبه ی دیگر، پتانسیل های طبیعی هستند که در صورت اهتمام و توجه ی دولت و مردم، می تواند بخش اکوتوریسم را به نحوه شایسته ای فعال نماید. استان کردستان از بعد فرهنگی و تاریخی جاذبه های فراوانی دارد که شناخت و آشنایی با هر کدام می تواند، نقش مهمی در ایجاد انگیزه ی گردشگری و جذب گردشگران به این استان ایفا نماید.

سنندج: مهمترین آثار تاریخی و فرهنگی شهرستان

سنندج عبارتند از: مسجد جامع سنندج (مدرسه دارالاحسان)، عمارت خسروآباد، عمارت وکیل، عمارت مشیر دیوان، عمارت آصف (که محل فعلی خانه کرد می باشد)، موزه سنندج، موزه ی حمام خان، پل قشلاق، پل شیخ، روستا و قرآن تاریخی نگل، صنایع دستی، مراسمات ملی و عرفانی، امام زاده ها و اماکن مذهبی. سقز: قلعه باستانی زیویه، مسجد دو مناره، بازار قدیمی. بیجار: قلعه ی باستانی قمچقای، بقایای این قلعه در ۴۵ کیلومتری بیجار قرار دارد. بنای این قلعه به سده های ۸ و ۹ قبل از میلاد می رسد. بازار سرپوشیده ی بیجار و صنایع دستی. قروه: پل فرهاد خان، مقبره ی شیدای نازار، بقعه ی بابا گرگر، حمام قصلان، آثار صغره ای فرهاد تاش. بانه: غار شوی.

دیواندره: غار باستانی کرفتو.

کامیاران: روستا و قلعه ی پالنگان و نقش برجسته ی اورامان که در دوره ی آشوریان ساخته شده است، بقعه ی عکاشه، مقبره ی شیخ عباس کوماین. سروآباد: منطقه ی اورامان، سبک معماری خانه ها، مراسم سالانه عروسی پیرشالیار که قدمتی بیش از هزار سال دارد، جشن کومسا، باغداری به شیوه ی تراس بندی و مقبره ی شاعر بزرگ کرد ماموستا بیسارانی.

میروان: شهرستان میروان یکی از مهمترین شهرستان های توریست پذیر استان کردستان می باشد که به دلیل موقعیت جغرافیایی و شرایط آب و هوایی، دریاچه ی زیبای زریبار و موقعیت تجاری مناسب، سالانه هزاران نفر گردشگر داخلی از نقاط مختلف ایران و تعداد اندکی گردشگر خارجی نیز از این شهرستان بازدید می نمایند.

www.chya.org www.green_chya.blogfa.com Email:green_chya@yahoo.com

صاحب امتیاز و مدیر مسئول:
انجمن سبز چیا
شورای سردیبری:
ایرج قادری، سیوان بهمنی، عرفان حسینی، محمد دانش، بیان نیک بین
همکاران این شماره:
کوہسار سلیمانی، فرزاد بهمنی
لوگو و صفحه آرا:
محمد غریب فیضی

آثار مندرج در ویژه نامه چیا لزوماً نظر گردانندگان نمی باشد.
چیا در اصلاح، ویرایش و تلخیص مطالب آزاد است.
مطالب ارسالی بازگردانده نمی شود.
مطالب خود را به صورت تاپب شده و بر روی CD ارسال نمایید.
اصل مقالات ترجمه شده همراه با مقاله ارسال شود.
آدرس: مریوان. جنب میدان میوه و تره بار شهسواری تلفکس: ۰۸۷۳۳۲۵۰۹۷۲

شماره تماس ۰۹۳۶۶۴۵۹۱۰۵

از اداره حفاظت از محیط زیست خواستار رسیدگی به «تفنگ بادی» های اجاره ای که روزی چندین کیلو سرب و زباله وارد زریبار می کنند، هستم.

«نسیمی»

چرا هیچ کس به وضعیت مطب های متخصص سطح شهر، مخصوصاً متخصص قلبی که اخیراً مطب زده است، رسیدگی نمی کند؟ شما را به خدا به داد مردم فقیر هم برسید که توانایی پرداخت این مبلغ ویزیت را ندارند.

«دستیار»

از اداره بهزیستی می خواهم وضعیت دیوانه های شهر را سامان دهد، اخیراً یکی از آنها با این وضعیت سرد هوا و بارندگی بدون سر پناه، روبروی میدان تره بار زندگی می کند که واقعاً دل هر انسانی را به درد می آورد.

از میدان بیسارانی تا محوطه گردشگری داخل زریبار یک سطل زباله وجود ندارد. در این مسیر انبوهی از زباله وجود دارد که چهره ایی زشت را برای مریوان و زریبار ترسیم کرده است.

«نیما و کریم پور»

چرا محیط زیست جلوی قایق های موتوری که بر روی تالاب زریبار تردد می کنند را نمی گیرد؟ مگر ممنوع نیست؟

«درخشانی»

گویی زریبار

من گوومی زریبارم
بؤ هه مووو، وه کوو یارم
گو میکی قوول و خاوین
بؤ ماسی دامخست داوین
من ژینگه ی باله نده کان
مار، ماسی، قورژانگه کان
ژین به خشم من بؤ ئیوه
نایمین بی من پیوه
که سیک که من نه ناسی
وه ک هیوا، ده تاسی
دوژمنی هیچ که سیک نیم
بؤ دوژمن ریک و پیک نیم
هه ریزه گییای دهورم
ها بنیت بوو به قهورم
بؤ ژینی من خه تهره
هینلانی گیان له بهره
پیس مه کهن دهور بهرم
من بو تان تاجی سهرم
نه توانی لایببه تو
له ناخی من نه بیت کو
دهرمانی سووتان نیبه!!!
ته کیبری ئیوه چییه؟
هه ده میک که خه مبارن
له دهوری من دیارن
بؤ ئیوه م لابه ری خه م
با لاواز نابم کهم کهم

باقی سهفاری
(مسگره)

معرفی دو اثر تاریخی مریوان

پل گاران:

پل گاران روی رودخانه دایمی " گاران (چم گاران) که از ارتفاعات بلند و برف گیر منطقه " سرشیو " مریوان سرچشمه می گیرد، ساخته شده است. این پل ارتباط بین دو منطقه " جانوره " و " گاران " در مریوان را فراهم می سازد. پل در فاصله ۱۲ کیلومتری شرق شهر مریوان و در ۹۰۰ متری کارخانه آسفالت شهرداری واقع شده است. احداث پل با بستر سازی آغاز، و سپس پایه های آن ایجاد شده و در ساخت آن ملات سنگ، ساروج و آجر به کار رفته است. برای ساخت پایه های پل از سنگ های تراشیده استفاده شده است. پل دارای دو پایه شش ضلعی در میان رودخانه و دو پایه متصل به ارتفاعات طرفین رودخانه است و سه دهانه (چشمه) دارد. طول پل ۴۲، عرض آن ۹/۵ و ارتفاع آن ۶ متر است. از آنجا که این پل ارتباط مریوان- سنندج را میسر می ساخت، احتمالاً در دوره " والیان اردلان " در زمان صفویه مرمت شده است. پل گاران در زمان ساسانیان ساخته شد و تا سال ۱۳۲۰ شمسی مورد استفاده بود.

قلعه مریوان (قلعه هه لو خان):

در روزگار حکمرانی (سرخاب بیگ اردلان) حدود سال ۹۴۵ ه. ق در سه کیلومتری جنوب شرقی شهر فعلی مریوان قلعه ای روی کوه ساخته شد که به قلعه (هلو خان) یا قلعه (ایمام) شهرت یافت. این قلعه از آجر بوده و آثار پله و آب انبار آن که از سنگ تراشیده شده به عنوان شالوده آخرین بنای قلعه هنوز برجای مانده است. قلعه مریوان تا روزگار (سلیمان خان اردلان) یکی از چهار مرکز حکمرانی خاندان اردلان در کردستان و در روزگار (سرخاب بیگ) مرکز و مقر حکومت کردستان بود. سرخاب بیگ این قلعه رفیع را دارالملک خود ساخت. این قلعه همچنان مرکز حکمرانی کردستان به شمار می رفت تا این که هلو خان به رغم تعمیر و پدید آوردن ابنیه ای تازه مثل مسجد و افزودن استحکامات جدید بر قلعه، مرکز حکمرانی خود را به قلعه پالنگان منتقل کرد. متأسفانه این اثر تاریخی به دلیل سودجویی افرادی به منظور برداشت از معدن اطراف آن اخیراً مورد تخریب قرار گرفته است.

